

Muži 28. října

JUDr. Alois Rašín

(18. 10. 1867 – 18. 2. 1923)

Narodil se v Nechanicích. Byl velmi nadaný, proto ho rodiče dali studovat. Navštěvoval gymnázia v Novém Bydžově, Broumově a Hradci Králové. V roce 1886 dokončil gymnázium maturitou. Vysokou školu začal studovat v Praze na Lékařské fakultě Univerzity Karlovy, z ní ale přestoupil na Právnickou fakultu UK, kterou úspěšně ukončil v roce 1891. Ve stejném roce napsal brožurku České státní právo, kvůli níž měl velké problémy s rakouskými úřady. Už v době univerzitních studií se začal politicky angažovat. V procesu s tzv. Omladinou byl v únoru 1894 odsouzen na dva roky žaláře a byl mu odebrán titul doktora práv. Ve věznici Plzeň – Bory byl do listopadu 1895, kdy byl amnestován a dostal zpět i titul doktora práv.

V roce 1899 se oženil a za manželku si vzal Karolínu Janskou, která byla sestrou věhlasného lékaře Jana Janského, pozdějšího objevitele krevních skupin. Karolína byla Rašínovi oporou celý společný život, byli spolu šťastní a porodila mu tři děti – syny Ladislava a Miroslava a dceru Ludmilu.

V mládí sympatizoval s mladočechy, což byla Národní strana svobodomyslná. V ní se setkal s Karlem Kramářem, který měl na jeho další život a působení v politice velký vliv. V roce 1900 působení v politice výrazně omezil a založil si advokátní kancelář. V roce 1907 vstoupil do mladočeské strany, jejímž předsedou byl Karel Kramář. V ní se věnoval psaní článků a redakci Národních listů.

Ve volbách do Říšské rady v roce 1911 se stal jejím poslancem. Usedl do poslanecké frakce Český klub a působil ve finančním a rozpočtovém výboru. Už v začátku první světové války se aktivně zapojil do odboje v organizaci Maffie, za což byl po vyzrazení v roce 1915 zatčen.

Po sedm měsíců trvajícím procesu, během nějž byl vězněn v garnizonní věznici ve Vídni, byl spolu s Karlem Kramářem, Vincencem Červinkou a Josefem Zamazalem odsouzen k trestu smrti pro velezradu a vyzvědačství. Před popravou ho zachránila smrt císaře Františka Josefa a nástup císaře Karla I. na rakousko-uherský trůn. František Josef už nestačil rozsudek podepsat a mladý císař Karel I. jej podepsat nechtěl. Trest byl zmírněn na 10 let a odpykával si jej ve věznici

v rakouském Möllersdorfu, v neuvěřitelně těžkých podmínkách. Tady se znovu sešli s Karlem Kramářem, dokonce v jedné cele. Naštěstí tu nepobyli dlouho. V létě 1917 byl Alois Rašín spolu s dalšími odsouzenými amnestován v rámci snah o dialog císaře Karla I. s opozičními silami. Po návratu z vězení se činnorodě zapojil do politického života tím, že se aktivně podílel na prosazení vzniku samostatného Československa, spolupracoval na vzniku České státoprávní demokracie a stal se členem předsednictva Národního výboru.

28. října 1918 spolu s Antonínem Švehlou, Jiřím Stříbrným, Františkem Soukupem a Vavro Šrobářem vyhlásil samostatný stát Československo a je autorem textu prvního zákona o zřízení samostatného státu. V první vládě přijal funkci ministra financí. Byl tvůrcem tzv. měnové odluky, k jejímuž provedení získal zvláštní pravomoci. V době od 26. února do 9. března 1919 směl uzavřít státní hranice a okolkovat veškeré oběživo, které se na území Československa nacházelo. Část finančních prostředků nechal zadržet ve formě nucené státní půjčky. Tím se mu podařilo stabilizovat československou měnu. Ministrem financí byl do července 1919 a pak znova až v roce 1922, kdy nahradil stranického kolegu, politického soka a odborného oponenta Karla Engliše. Ve své funkci zastával striktní rozpočtovou politiku a posílení československé měny. 5. ledna 1923 ráno byl Alois Rašín u svého bydliště v Žitné ulici střelen do zad. Pachatelem atentátu byl devatenáctiletý anarchokomunista Josef Šoupal, který si za tento čin odpykal 18 let vězení. 18. února ráno Rašín na následky zranění zemřel.